

บทที่ ๕

เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม เกิดในประเทศซาอุดีอาระเบีย เมื่อ ค.ศ. ๕๙๐ โดยคิดตามปีเกิดของศาสดา นบีมุฮัมมัด ผู้เป็นศาสดาของศาสนานี้ คำว่า อิสลาม มาจากรากศัพท์ว่า อัศลมะ แปลว่า การเข้าไปใน สันติ หรือ การยอมมอบน้อมตัวการแสวงหาสันติกับพระผู้เป็นเจ้า คือ การมอบตนเองโดยสิ้นเชิง หรือ การนอบน้อมถ่อมตนต่อพระประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า โดยการปฏิบัติตามในสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้าทรง บัญญัติและงดการกระทำในสิ่งที่ทรงห้าม ทั้งนี้เพื่อความสันติสุขในสังคม

ความทั่วไปของศาสนาอิสลาม

ศาสดามุฮัมมัด หรือ พระนบีมุฮัมมัด ประสูติเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนเราะบิอูลเอาวัล ซึ่ง ตรงกับวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ หรือ พ.ศ.๑๑๑๔ ที่นครมักกะฮ์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศ ซาอุดีอาระเบีย

คัมภีร์ในศาสนาอิสลามที่สำคัญ มี ๒ ประเภท คือ คัมภีร์อัลกุรอาน ถือว่าเป็นคัมภีร์หลัก และ คัมภีร์อัลหะดีษ ซึ่งเป็นโอวาทและจริยวัตรต่างๆ ของท่านนบีมุฮัมมัด ซึ่งสาวกของท่านเป็นผู้รวบรวมไว้

ศาสนาอิสลามมีหลักคำสอนที่สำคัญ ประกอบด้วยหลักศรัทธาหรือความเชื่อในศาสนา หลัก ปฏิบัติหรือหน้าที่ในศาสนา และข้อห้ามในศาสนาอิสลาม

นิกายสำคัญของศาสนาอิสลาม มี ๔ นิกาย คือ นิกายซุนนี นิกายชีอะฮ์ นิกายคอวาริจ และนิกายวาฮาบี

พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ได้แก่ พิธีปฏิญาณตน พิธีนมาซหรือละหมาด พิธีบริจาค ซะกาต พิธีถือศีลอด และพิธีฮัจญ์

ศาสนาอิสลามไม่นิยมการบูชารูปเคารพอื่น จึงไม่มีสัญลักษณ์ใดๆ ให้ศาสนิกเคารพบูชา รูป พระจันทร์ครึ่งเสี้ยวและมีดาวอยู่ข้างบน ไม่ใช่สัญลักษณ์ทางศาสนาแต่เป็นเครื่องหมายของอาณาจักร ออตโตมานเติร์ก แต่อาจถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลามได้โดยอนุโลม หรือถ้าจะพูดว่ารูป พระจันทร์และดาวนี้เป็นเครื่องหมายของศาสนาอิสลามก็น่าจะเหมาะสมกว่า

ฐานะปัจจุบันของศาสนาอิสลาม มีผู้นับถือมากเป็นอันดับ ๒ รองจากศาสนาคริสต์ โดยมีศาสนิกกว่า ๙๐๐ ล้านคน ผู้นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะอยู่ในประเทศต่างๆ แถบตะวันออกกลาง และในทวีปแอฟริกา ส่วนทวีปเอเชียก็มีมากในประเทศปากีสถาน บังคลาเทศ อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย

๑. เทศกาลสำคัญทางศาสนาอิสลาม

เป็นที่รู้กันดีในหมู่ชาวมุสลิมทั้งหลายว่า เมื่อเดือน**รอมฎอน**เวียนมาถึง พวกเขาจะต้องประพฤติตนตามหน้าที่ของชาวมุสลิม ดังหลักศาสนาได้บัญญัติเอาไว้ แต่สำหรับหลาย ๆ คนอาจจะสงสัยกันว่า เดือนรอมฎอนมีความสำคัญต่อชาวมุสลิมอย่างไร เหตุใดชาวมุสลิมทำไมถึงต้องถือศีลอดในเดือนนี้

คำว่า **รอมฎอน** หรือ **รอมะฎอน** หรือ **เราะมะฎอน** ก็คือเดือนที่ ๙ ของปฏิทินฮิจญ์เราะฮ์ หรือปฏิทินอิสลาม เป็นเดือนที่ชาวมุสลิมถือศีลอดทั้งเดือน

โดยเดือนรอมฎอน นับได้ว่าเป็นเดือนที่ยิ่งใหญ่เดือนหนึ่งของอิสลาม ซึ่งอัลกุรอานได้กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของเดือนรอมฎอนนี้ไว้ว่า เดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่อัลกุรอานถูกประทานลงมาในเดือนนี้ แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นอยู่ที่เป้าหมายของการประทานต่างหาก ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการประทานอัลกุรอานนี้ ก็เพื่อให้ใช้คัมภีร์นี้เป็นเครื่องนำทาง และเป็นข้อจำแนกแยกแยะสิ่งถูกล้างผิดแก่มนุษยชาติ ให้มนุษย์มุ่งสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ และหากมนุษย์เดินตามหนทางเช่นนี้ ก็จะได้รับความสุขทั้งโลกนี้และปรโลก

ดังนั้น เดือนรอมฎอน จึงถือเป็นเดือนที่มีความศักดิ์สิทธิ์ และจงใจให้ผู้ศรัทธาทำความดีมากยิ่งขึ้นกว่าเดือนอื่น ๆ และการถือศีลอดนี้เองก็เป็นหนทางหนึ่ง ที่จะทำให้ชาวมุสลิมสามารถมุ่งไปสู่จุดสูงสุดของความเป็นมนุษย์ได้แท้จริง

เทศกาลเมกกะ

คำว่า **เมกกะ** เป็นชื่อที่ชาวตะวันตกใช้เรียกนครแห่งนี้ ซึ่งสำหรับชาวมุสลิมทั่วไป จะเรียกว่า มัคกะห์ (Makkah) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า มัคกะห์ อัล มุคัรเราะมะห์ (Makkah al-Mukarramah) แปลว่า เมกกะ เมืองอันทรงเกียรติ (Mecca the Honored) นอกจากนี้ หากย้อนไปในยุคก่อนการเกิดขึ้นของศาสนาอิสลาม นครแห่งนี้ก็มีชื่อเรียกว่า บักกะห์ (Bakkah) ซึ่งยังสามารถพบได้ในบางบทของคัมภีร์อัลกุรอาน

ตามความเชื่อของศาสนาอิสลามนั้น **จุดแรกของนครเมกกะคือ วิหารกะบะห์ (Ka'bah)** สร้างขึ้นโดย**ท่านนบิอะดัม (Adam)** และ**พระนางเฮวาว์ (Hawwah)** ซึ่งเป็นมนุษย์ชายหญิงคู่คนแรกของโลก ตามเทวบัญชาขององค์อัลเลาะห์ เพื่อเป็นสถานที่แสดงความเคารพสักการะพระองค์ และต่อมา ก็ได้รับการบูรณะโดยท่านนบิอิบรอฮีม (Ibrahim) และท่านนบิอิสมาอิล (Isma'il) โดยหลังจากที่ท่านนบิทั้งสองได้บูรณะวิหารดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว เทวทูตได้ปรากฏกายขึ้น และ**นำหินดำอันศักดิ์สิทธิ์**ที่ประทานจากองค์อัลเลาะห์มาให้ท่านทั้งสอง ณ **เนินเขาญะบัล ฎิบิส (Jabal Qubais)** ท่านนบิมุฮัมมัดกล่าวว่า **“เมื่อครั้งอยู่ในสรวงสวรรค์ หินดังกล่าวเคยมีสีขาวบริสุทธิ์ยิ่งกว่าน้ำนม แต่ต้องมากลายเป็นสีดำในช่วงที่ตกลงมาสู่ภูมิของมนุษย์ เนื่องจากมลทินที่มนุษย์ได้กระทำไว้”**

การประกอบพิธีทำฮัจญ์ หรือ การทำฮัจญ์ คือการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ ในเดือนซุลฮิจญะฮ์ ตามวันเวลา และสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ซึ่งศาสนกิจข้อนี้เป็นหน้าที่สำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง ทุกคนที่มีความสามารถในด้านร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทางที่จะต้องปฏิบัติ ในช่วงฮัจญ์ ชาวมุสลิมทั่วโลกจะเดินทางเข้าสู่อารเบีย โดยก่อนอื่นจะมีการทำ อิฮฺรอม นั่นคือการตั้งใจว่าจะทำพิธีฮัจญ์ ก่อนการเข้าไปในแผ่นดินฮะรอม (แผ่นดินต้องห้าม) โดยจะปฏิบัติตามกฎของฮัจญ์ อาทิเช่น **การไม่สวมสูท การไม่ล่าสัตว์ในแผ่นดินฮะรอม การไม่ตัดเล็บหรือผม การไม่เสริมสวยหรือใช้น้ำหอม** ผู้ชายจะเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย มาสวมผ้าเพียงสองผืน แล้วต่างก็จะมาชุมนุมกันที่ทุ่งอะร็อบะฮ์ ในตอนเช้าตรู่ของวันที่เก้าของเดือนซุลฮิจญะฮ์แล้วพอดกคำ ซึ่งตามปฏิทินฮิจญ์เราะหฺจะเป็นคืนที่สิบ เหล่านักแสวงบุญจะเดินทางผ่าน **ทุ่งมุขตะลียะฮ์** พักชั่วคราวหนึ่งก่อนที่จะมุ่งหน้าสู่ทุ่งมีนา ก่อนเที่ยงของวันต่อไป

ส่วนชาวมุสลิมทั่วโลกที่ไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ก็จะเฉลิมฉลองทำบุญเลี้ยงอาหารที่บ้าน เรียกวันนี้ว่า**วันอิตุลอุฮฺฮา** ที่เรียกว่าอุฮฺฮาเพราะมีการเชือดสัตว์พลีให้ผู้คนรับประทานใน**ยามอุฮา** คือ**ยามสายหลังตะวันตกดิน** แต่ก่อนเที่ยง หรือ**ชาวไทยเชื้อสายมลายูใน ๕ จังหวัดภาคใต้** เรียกว่า**วันรายอ** (รายาฮาญี) ซึ่งแปลเป็นไทยตามตรงก็คือ **วันใหญ่** นั่นเอง

นักแสวงบุญจะพักอยู่ที่ **ทุ่งมีนา** เป็นเวลา ๓ วัน เพื่อขอพรและบำเพ็ญตนตามพิธีฮัจญ์ หลังจากนั้น จึงเดินทางเข้ากรุงมักกะฮ์ เพื่อภูอวาฟเวียนรอบ **กะอบะฮ์** หรือที่เรียกว่า **บัยตุลลอฮ์** อันเป็นเสมือนเสาหลักของชุมชนทิศ ซึ่งตั้งอยู่ใน มัสญิด ฮะรอม (มัสยิดต้องห้าม) หลังจากนั้น ผู้แสวงบุญก็จะเดินจากเนินเขาศอฟา สู่นีนาฆามัรวะฮ์ ซึ่งมีระยะทาง ๔๕๐ เมตร ไปมาจนครบเจ็ดเที่ยว ระหว่างที่เดินก็จะกล่าวคำขอพรและคำวิงวอนต่อพระผู้เป็นเจ้า เมื่อเสร็จพิธีนี้แล้วก็จะขริบผมหรือโกนหัว และผู้แสวงบุญก็จะหลุดพ้นจาก**ภาวะอิฮฺรอม**

การทำฮัจญ์เป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่เก่าแก่ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยศาสนาดาบรอฮีม การทำฮัจญ์เริ่มต้นขึ้นเมื่ออัลลอฮ์ได้บัญชาให้ศาสนาดาบรอฮีม และศาสนาดาสมาอิล ผู้เป็นลูกชายร่วมกันสร้างบัยตุลลอฮ์ ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับการเคารพบูชาอัลลอฮ์ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว พระองค์ก็ทรงบัญชาให้ศาสนาดาบรอฮีม เรียกร้องให้มนุษย์ชาติมาร่วมกันแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ เมื่อกาลเวลาผ่านไป ชนรุ่นหลังได้อุตริรูปแบบการทำฮัจญ์ จนมันได้เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบเดิมที่อัลลอฮ์ได้ทรงกำหนดไว้ เช่น มีการนำ เทวรูปต่าง ๆ มาตั้งรอบ ๆ กะอบะฮ์ เพื่อบูชาในระหว่างการทำฮัจญ์และมีการเปลือยกายในยามทำพิธีภูอวาฟ พร้อมกับกู่ร้องและปรบมือ

จนกระทั่ง มาถึงสมัยของศาสดามุฮัมมัด สิ่งแรกที่ท่านปฏิบัติก็คือการทบทวนเทวรูปและเจวีตรอบข้างกะอบะฮ์จนหมดสิ้น และท่านก็ได้แสดงแบบอย่างของการทำฮัจญ์ที่ถูกต้องให้บรรดาผู้ศรัทธาได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงวันนี้

เทศกาล “วันอีต-ฮารีรายอ”

เทศกาลวันอีต-ฮารีรายอ วันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลาม ๑ ปี มี ๒ ครั้ง เป็นวันที่ชาวมุสลิม รอคอยเพราะครอบครัวจะได้พบหน้ากัน

“วันตรุษอีตหรือวันอีต” เป็นวันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลาม ภาษามลายูปัตตานีเรียกวันนี้ว่า “ฮารีรายอ หรือ ฮารีรายา” (Hari Raya) ภาษามลายูกลาง แปลว่า “วันใหญ่ หรือวันอีต” ใน อินโดนีเซียเรียกว่า “ฮารีเลอบาราน”

โดยในรอบ ๑ ปี จะมีวันฮารีรายอ ๒ ครั้ง คือ

๑. **อีตุลฟีฎริ หรือ อีติลฟิตรี** ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนเชาวาล ซึ่งเป็นเดือน ๑๐ ตามปฏิทิน อิสลาม เป็นวันออกบวช

๒. **อีตุลอัฎฮา หรือ อีติลอัฎฮา** ตรงกับวันที่ ๑๐ เดือน ชุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน ๑๒ ของ ปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ วันฮารีรายอ เป็นวันรื่นเริงประจำปี ชาวมุสลิมจะเดินทางไปเยี่ยมเยียนพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่ออภัยต่อกันในสิ่งที่ผ่านมา เป็นวันที่ทุกคนมีความสุขมาก มุสลิมจะมีการประกอบพิธีกรรมไทยพร้อมเพรียงกันทั่วโลก ในวันอีติลฟิตรี (วันที่ ๑) มุสลิมทุกคน จะต้องจ่ายซะกาตฟิตรีเราะห์ บริจาคทานแก่คนยากจนอนาถา ส่วนในวันอีติลอัฎฮา (วันที่ ๒) จะมีการ เชือดสัตว์พลี แล้วจะทำ กุรบัน แจกจ่ายเนื้อเพื่อเป็นทานแก่ญาติมิตร สัตว์ที่ใช้ในการเชือดพลีได้แก่ อูฐ วัว แพะ เป็นการขัดเกลาลจิตใจของมนุษย์ให้เป็นผู้บริจาค เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์

การประกอบศาสนกิจมีหลักการว่าพระราชพิธีตรุษอีต จะประกอบในประเทศมาเลเซีย บรูไน ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ โอมาน และประเทศอื่นๆ ที่มีประชากรมุสลิมจำนวนมาก โดยมีพระมหากษัตริย์ ในประเทศนั้นจะเสด็จเป็นองค์ประธานด้วยพระองค์เอง สำหรับ อินโดนีเซีย ก็มีการเฉลิมฉลอง เช่นเดียวกัน

การประกอบพิธีกรรมในวันฮารีรายอ

๑. **ในตอนเช้าของวันฮารีรายอ** ชาวมุสลิมต้องตื่นนอนแต่เช้าตรู่ ผู้หญิงจะเป็นผู้ตกแต่ง บ้านเรือนให้สะอาดสวยงามเป็นพิเศษ จัดเตรียมอาหาร ขนมต่าง ๆ ไว้ต้อนรับเพื่อน ญาติพี่น้อง และ แขกที่มาเยี่ยมเยียน ทุกคนต้องปฏิบัติบริจาคซะกาตฟิตรีเราะห์ก่อนที่จะไปละหมาดในวันอีติลฟิตรี สิ่งของที่ใช้ในการบริจาค โดยใช้สิ่งของที่บริโภคเป็นอาหารหลัก

๒. **การอาบน้ำในวันฮารีรายอ** เมื่อปฏิบัติภารกิจเสร็จ จะอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด เรียกว่า **อาบน้ำสุนัต** กำหนดเวลาอาบน้ำตั้งแต่เที่ยงคืนเริ่มต้นวันฮารีรายอ จนถึงพระอาทิตย์ตก แต่เวลาที่ ดีที่สุดและเป็นที่ยอมรับอาบสุนัต คือเมื่อแสงอรุณขึ้นขอบฟ้าในวันฮารีรายอ ในขณะที่อาบสุนัตทุกคน จะต้องกล่าว **ดุอา** เป็นการขอพร

๓. การประกอบพิธีกรรม ชาวมุสลิมจะเดินทางไปประกอบพิธีกรรมที่มัสยิดวันอีดิลฟิตรีจะไปมัสยิด เวลา ๐๘.๓๐ น. วันอีดิลอัฎฮา จะไปมัสยิด เวลา ๐๗.๓๐ น. การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางถึงมัสยิด ทุกคนจะอาบน้ำละหมาด จากนั้นจึงเข้าไปในมัสยิด ทำการละหมาด ตะฮ์ญะตุลมัสยิด ๒ รอกาอัต มีการแบ่งแยกหญิงชาย โดยใช้ม่านกั้นกลาง เสร็จแล้วจัดแถวนั่งรอฟังโตะอิหม่าม ซึ่งเป็นผู้นำในการทำพิธีละหมาด

๔. การละหมาด จะมีโตะอิหม่าม เป็นผู้นำละหมาดจำนวน ๒ รอกาอัต ตามประเพณีโบราณ ซึ่งมีขั้นตอนที่ศักดิ์สิทธิ์ งดงาม และพร้อมเพรียงกัน

๕. การปฏิบัติตนเมื่อละหมาดเสร็จ หลังจากละหมาดเสร็จแล้ว มุสลิมทุกคนจะนั่งฟังอิหม่ามกล่าวคุฎบะ (คำอบรม) เพื่อแนะแนวทางชีวิตด้านความศรัทธาที่กระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติแต่ความดี ละเว้นความชั่ว และปฏิบัติตามแนวทางของอิสลาม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากนั้นอิหม่ามจะขอพรจากพระองค์อัลลอฮ์เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และบรรดามุสลิมที่มา ร่วมประกอบพิธีกรรม

บรรยากาศในเทศกาลฮารีรายอ อบอวลไปด้วยความอบอุ่นมีความสุขที่สุด บรรดาลูก จะขออภัยต่อพ่อแม่ มีการแสดงออกด้วยการสวมกอด การจูบมือ การหอมแก้มทั้งสองของพ่อแม่ เป็นการแสดงความรัก ลูกหลานที่อยู่ต่างภูมิภาคต่างกลับบ้าน เมื่อมาขออภัยและอวยพรให้พ่อแม่ ทุกครัวเรือนจะมีความอบอุ่นไปด้วยบรรดาลูก ๆ หลาน ๆ กลับบ้านโดยพร้อมเพรียงกัน“

๒. พิธีกรรมสำคัญของศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ไม่มีนักบวชหรือนักพรตในการประกอบพิธีกรรม แต่มุสลิมทุกคนเป็นทั้งฆราวาสและนักบวชอยู่ในตัวคนเดียว และถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมบัญญัติสูงสุดในการดำรงชีวิต **หลักปฏิบัติทางศาสนกิจที่สำคัญ** ได้แก่ **หลักปฏิบัติ ๕ ประการ** มีดังนี้

๑. การปฏิญาณตน ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องยืนยันด้วยวาจาว่า **“ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลเลาะห์ และท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของพระองค์”**

๒. นมาซ (การละหมาด) เป็นการเคารพกราบไหว้ต่อพระเจ้าด้วยอิริยาบถต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติทุกวัน วันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสาง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสาง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา จะช่วยสกัดกั้นความคิดและการกระทำที่ไม่ดีงามต่าง ๆ อย่างเป็นระบบต่อเนื่องในรอบวัน

๓. การถือศีลอด เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพ การร่วมเพศ การนินทา ตลอดจนการประพฤติน่าเกลียดทุกอย่าง จะกระทำในเดือนรอมฎอนเป็นเวลา ๑ เดือน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ฝึกความอดทนต่อการย่ำแย่ของกิเลส

๔. การจ่ายซะกาต หมายถึง การบริจาคทานให้แก่คนที่เหมาะสมตามศาสนบัญญัติ

๕. ประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การไปประกอบศาสนกิจ เมืองเมกกะ ประเทศซูดานอาระเบีย โดยผู้ที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อม กล่าวคือ บรรลุนิติภาวะ มีสุขภาพดี มีทุนทรัพย์เพียงพอ และมีความรู้ความเข้าใจในการทำฮัจญ์

หลักปฏิบัติพิธีกรรมสำคัญ

ศาสนาอิสลาม ถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมเนียมสูงสุดในการดำรงชีวิต มีหลักปฏิบัติทางศาสนกิจที่สำคัญ ๕ ประการ มีดังนี้

๑. การปฏิญาณตน

คำกล่าวที่ว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์เท่านั้น และมุฮัมมัดเป็นบ่าวและศาสนาทูตของอัลลอฮ์” นั้นแหละคือการปฏิญาณตน ในการปฏิญาณนี้คือ การยอมรับ ยอมรับทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม ทุกอย่างที่มาจากคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดีษ คือซุนนะฮ์ที่มาจากท่านนะบี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิต ศาสนาอิสลามมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว ห้ามสักการะในสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาและห้ามก้มกราบมนุษย์ด้วยกันเอง เพราะมนุษย์นั้นมีฐานะเท่าเทียมกันถึงแม้จะต่างกันที่สถานภาพ ฐานะ ตำแหน่ง และหน้าที่เราสามารถให้ความเคารพได้แต่เป็นในแนวทางอื่น เพราะมนุษย์เกิดมาจากดินเหมือนกัน มิได้มีวิวัฒนาการมาจากลิง ลิงเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา

การปฏิญาณตนจึงเป็นความศรัทธาในข้อแรกที่สำคัญมาก เปรียบเสมือนกระโจมที่ต้องมีเสาเอกอยู่ตรงกลาง ส่วนอีก 4 เสาเป็นหลักยึดเหนี่ยว ตามหลักปฏิบัติทั้ง ๕ ประการ บางคนก็ปฏิบัติได้ครบถ้วน บางคนก็หย่อนยาน แต่ถ้าผู้ใดละทิ้งหลักเอกเมื่อใดก็เป็นอันหมดสิ้นกัน เสมือนว่ากระโจมนั้นต้องยุบลงมาทันที ฉะนั้น

รูปภาพที่ ๑๑ การปฏิญาณตนของชาวมุสลิม

ที่มา : <http://islamhouse.muslimthai.com/main/index.php?page=sub&category=54&id=19046>

๒. นมาซ หรือ ละหมาด

คำว่า นมาซ เป็นภาษาเปอร์เซีย ในภาษาอาหรับเรียกว่า อัศ-เศาะลาห์ ชาวไทยมุสลิมเรียกว่า ละหมาด เป็นการแสดงความเคารพต่อพระเจ้า เป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อพระเจ้า เป็นหลักการที่สร้างความมีระเบียบวินัย ขจัดกิเลสและสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันในประชาคมมุสลิม

การนมาซในวันหนึ่งมี ๕ เวลา คือ เวลารุ่งเช้าก่อนตะวันทอแสง เวลากลางสัน เวลาคล้อยบ่าย เวลาพลบค่ำเมื่อพระอาทิตย์ตกกลับดวงไปแล้ว และเวลากลางคืนซึ่งเป็นเวลาที่มนุษย์กำลังอยู่ในความสุขสบายจากการนอนหลับ ในเวลาที่กำลังสาละวนกับธุรกิจ กับการรื่นเริงหรือการพักผ่อนนี้เองที่ศาสนาอิสลามกำหนดให้มุสลิมอุทิศและเสียสละเวลาเพียงเล็กน้อยเข้าเฝ้าพระอัลลอฮ์ ด้วยการนมาซเพื่อการทาจิดให้เป็นสมาธิ

การเข้าแถวในการนมาซนั้นแสดงถึงความมีระเบียบวินัย การก้มเป็น การคารวะ ละการกราบ เป็นการนอบน้อมอย่างสูงสุดที่มนุษย์จะพึงกระทำได้ อิริยาบถต่างๆ ในการนมาซจึงเป็นการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่นอบน้อมที่สุดอันมนุษย์พึงมีต่อพระเจ้า ดังนั้น จึงห้ามการนมาซเพื่ออวดอ้าง หรือห้ามการนมาซแบบเนือยๆ ไม่ตั้งใจ กระทำพอเป็นพิธีอย่างเสียไม่ได้

นมาซ ความหมายทางศาสนา หมายถึง **การกล่าวและการกระทำ** ซึ่งเริ่มต้นด้วยตักบิร และจบลงด้วยสละม การละหมาดเป็นการสร้างเอกภาพอย่างหนึ่งของมุสลิม **เมื่อละหมาดมุสลิมทั่วโลกหันหน้าไปทางกิบละฮ์** เพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ การละหมาด ฝึกฝนให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีความอดทน และขัดเกลาจิตใจ ให้บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ไม่ประพฤตสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางชั่วร้าย ดังอัลกุรอานระบุไว้ความว่า

" จงละหมาด แท้จริงการละหมาดจะยับยั้งความลามกอนาจารและสิ่งต้องห้าม "

อัล - อังกะบูต : ๔๕

การละหมาดฟิรดู อัลลอฮ์ทรงกำหนดให้มุสลิมทำการละหมาด วันละ ๕ เวลา คือ

๑. **ละหมาดศุบหฺ** มี ๒ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่ฟ้าสว่างจนถึงก่อนดวงอาทิตย์ขึ้น
๒. **ละหมาด ซุฮฺริ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลาเริ่มตั้งแต่ดวงตะวันคล้อยจนเงาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดทอดยาวออกไปเท่าตัว
๓. **ละหมาดอัศรฺ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่เมื่อเงาของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ยาวกว่าเท่าตัวของมันเอง จนถึงดวงอาทิตย์ตกดิน
๔. **ละหมาดมักริบ** มี ๓ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกดิน จนสิ้นแสงอาทิตย์ คือเวลาพลบค่ำ
๕. **ละหมาดอิชาอฺ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่เวลาค่ำจนถึงก่อนฟ้าสว่าง

คุณสมบัติของผู้ที่ต้องละหมาด

๑. เป็นมุสลิม
๒. บรรลุศาสนภาวะ
๓. มีสติสัมปชัญญะ
๔. ปราศจากหัยฎฺ นิฟาส หรือ วิลาตะฮ์

ความสำคัญ

ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดเพราะ การละหมาดเป็นศาสนกิจเพื่อเข้าเฝ้าต่อเบื้องพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้าอัลลอฮ (ซุบฮาน) ด้วยความสงบ สำนวม จึงเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน วันละ ๕ เวลาตลอดไป

พิธีกรรม

การละหมาดนั้นจะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ การละหมาดฟรัคตทั้ง ๕ เวลา คือ ซุบฮิ ดุฮริ อัสริ มักริบ และอีซา ซึ่งมีจำนวนรอกาอ์ตที่แตกต่างกันคือ ๒, ๔, ๔, ๓ และ ๔ รอกาอ์ต ในรอกาอ์ตหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยท่ายืน ท่าก้มโค้ง (รุกู) ท่าก้มกราบ (สุญูด) และทำนั่ง ด้วยความสงบสำรวม การก้มกราบ (สุญูด) มุสลิมจะก้มกราบได้เฉพาะกับพระเจ้าอัลลอฮ (ซุบฮาน) องค์เดียวเท่านั้น เวลาละหมาดให้หันหน้าไปทางกิบละฮอ ซึ่งกิบละฮอของไทยอยู่ทางทิศตะวันตก สำหรับการละหมาดญุมอะฮหรือชาวไทยมุสลิมเรียกว่า "ละหมาดวันศุกร์" เป็นละหมาดฟรัคตจำเป็นหรือบังคับสำหรับผู้ชายที่จะต้องไปละหมาดรวมกันโดยมีอิหม่ามเป็นผู้นำละหมาด ซึ่งมีจำนวน ๒ รอกาอ์ต หลังจากการกล่าวคุฏบะฮ (คำอบรมของอิหม่าม) สถานที่ควรเป็นมัสยิด หากบริเวณนั้นไม่มีมัสยิดก็ให้รวมกันเพื่อการละหมาดในสถานที่ที่สะอาด โดยให้มีผู้ทำหน้าที่ มุอซซิน กล่าวคุฏบะฮและนำละหมาด

เงื่อนไขของการละหมาด

นอกจากมีกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้ละหมาดยังต้องคำนึงถึงเงื่อนไขของการละหมาดอีก ๘ ประการ คือ

๑. ต้องปราศจากหะดัษใหญ่และหะดัษเล็ก คือ ต้องไม่มีญะนาบะฮ หัยฎู นิฟาส หรือ วิลาดะฮ และต้องมีน้ำละหมาด
๒. ร่างกาย เครื่องนุ่งห่ม และสถานที่ละหมาด ต้องสะอาด
๓. ต้องปกปิดเอาเราะฮ กล่าวคือ ผู้ชายต้องปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวหัวเข่า ผู้หญิงจะต้องปกปิดทั่วร่างกาย ยกเว้นมือและใบหน้า
๔. ต้องหันหน้าไปทางกิบละฮ
๕. ต้องรู้ว่าได้เวลาละหมาดแล้ว
๖. ต้องรับว่ามุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติการณ์ละหมาด
๗. ต้องไม่ตั้งใจเปลี่ยนการละหมาดเป็นอย่างอื่น
๘. ต้องห่างไกลจากสิ่งที่ทำให้เสียละหมาด

ช่วงเวลา

การละหมาดเป็นการประกอบศาสนกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและตามเวลาในแต่ละวัน โดยแบ่งประเภทของการละหมาดออกเป็น ๒ ประเภท คือ การละหมาดฟิรดู และการละหมาดสุหนัต การละหมาดฟิรดูเป็นการละหมาดที่บังคับหรือจำเป็นต้องปฏิบัติ หากไม่ปฏิบัติจะต้องได้รับการลงโทษ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือฟิรดูอิน เป็นละหมาดที่บังคับต้องปฏิบัติโดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นเฉพาะตน วันละ ๕ เวลา สำหรับผู้ชายจะต้องละหมาดญุมอะฮ์หรือละหมาดวันศุกร์ อีกส่วนหนึ่งคือ ฟิรดูกิฟายะฮ์ เป็นละหมาดที่บังคับต้องปฏิบัติแต่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติตามสถานการณ์ คือหากมีผู้ปฏิบัติอยู่บ้างแล้วจะไม่เป็นบาปแก่คนทั้งหมด เช่น ละหมาดวันอีด (คือการละหมาดในวันอีดิลฟิตรี และอีดิลอฎฮา) ละหมาดญะนาซะฮ์ (ละหมาดคนตาย) ส่วนการละหมาดสุหนัตเป็นการละหมาดเนื่องในเวลาและโอกาสต่างๆนอกเหนือจากการละหมาดฟิรดู

๓. การถือศีลอด

การถือศีลอด เรียกในภาษาอาหรับว่า **อัศ-เศอัม** หรือ **อัศ-ศิยาม** หมายถึง **การเว้นจากการกิน ดื่ม การร่วมประเวณี ตั้งแต่รุ่งสางจนถึงพลบค่ำ** ในทางปฏิบัติยังหมายถึง การห้ามพูดเท็จ นินทา คดโกง ดุสิ่งลามก ให้อดกลั่นความโกรธ ให้ความอดทน และพูดดี ทำดี มีจิตใจผ่องแผ้วเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การถือศีลอดตามหลักการของศาสนาอิสลามไม่ใช่เพื่ออดอาหารอย่างเดียว แต่ต้องงดเว้นอีกหลายข้อพร้อมทั้งฝึกจิตให้เข้มแข็ง

มุสลิมชายหญิงทุกคนที่บรรลุนิติภาวะ คือ มีน้ำอสุจิหรือมีประจำเดือนแล้วต้องถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน ตามปฏิทินทางจันทรคติอันเป็นเดือนที่ ๙ ของ ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช บางปีก็มี ๒๙ วัน บางปีก็มี ๓๐ วัน นอกจากเดือนเราะมะฎอนแล้ว มุสลิมจะถือศีลอดในวาระอื่นๆ ตามสมควรก็ได้

โดยการถือศีลอด เป็นหลักปฏิบัติในศาสนบัญญัติ ๑ ใน ๕ ประการ (ประกอบไปด้วย ๑.นับถือพระเจ้า (อัลลอฮ์) องค์กรเดียว และนบีมูฮัมมัดเป็นศาสนทูตคนสุดท้าย ๒.ดำรงละหมาด ๓.บริจาคทาน ๔.ถือศีลอด ๕.บำเพ็ญฮัจย์ที่ นครเมกกะ) ซึ่ง**ชาวมุสลิมจะประพฤติปฏิบัติตน โดยการ :**

- **งดอาหาร น้ำ** เพื่อจะได้รับรู้ความยากลำบากคนที่ยากไร้ โดยจะเริ่มตั้งแต่แสงพระอาทิตย์ขึ้น แสงพระอาทิตย์เริ่มตกดิน จากการคำนวณดูเวลาแสงพระอาทิตย์ ขึ้น-ตก ตามการคำนวณของหลักดาราศาสตร์อิสลาม วัดตามพิกัดองศาแต่ละพื้นที่ และเมื่อถึงเวลาละศีลอด มักจะรับประทานอินทผลัม โดยได้แบบอย่างมาจากท่านนบีมูฮัมมัด ทั้งนี้ ผลอินทผลัมนั้น ประกอบด้วยน้ำตาลฟรุกโตส กลูโคส น้ำ วิตามิน และแร่ธาตุ โดยเฉพาะน้ำตาลฟรุกโตส จัดเป็นสารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกายเป็นอย่างมาก และเข้าสู่ร่างกายได้อย่างรวดเร็ว

- **งด ละ เลิก** จากสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด ได้แก่ มือ (ทำร้ายหรือขโมย), เท้า(เดินไปสู่อุสสถานที่ต้องห้าม), ตา (ดูสิ่งลามก), หู (การฟังสิ่งไร้สาระ ,ฟังเรื่องชาวบ้านนินทากัน), ปาก (การนินทาว่าร้ายคนอื่น โทกโกโปปด)

- **ทำความดี** บริจาคทานแก่คนยากจน
- **อ่านคัมภีร์อัลกุรอาน** เนื่องจากในเดือนนี้เป็นเดือนศักดิ์สิทธิ์ที่พระเจ้าประทานคัมภีร์อัลกุรอานมาให้แก่มนุษย์ ดังนั้น ชาวมุสลิมจึงต้องอ่านอัลกุรอาน เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่พระเจ้าต้องการให้มนุษย์รู้ว่าการเป็นอยู่ในโลกนี้และโลกหน้าจะเป็นอย่างไร และจะต้องทำตัวอย่างไรบ้าง

สำหรับผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือศีลอด ได้แก่

๑. คนเจ็บป่วย
๒. หญิงที่มีประจำเดือน
๓. หญิงที่ให้นมบุตร แต่หากมีความสามารถ ก็จะถือได้
๔. หญิงที่ตั้งครรภ์
๕. คนแก่ชรา ที่ไม่มีความสามารถเพียงพอ

อย่างไรก็ตาม บุคคลเหล่านี้ต้องจ่ายทาน เป็นข้าวสารวันละ ๑ มุต (๑ มุต ประมาณ ๖ ชีด) และสำหรับคนเจ็บป่วย และสตรีที่มีประจำเดือนนั้นให้ถือศีลอดในภายหลังให้ครบก่อนรอมฎอนในปีถัดไป

เราจะเห็นว่า การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ไม่ใช่แค่เรื่องของ การงดอาหาร หรือเป็นเพียงแค่การปฏิบัติตามหน้าที่ทางศาสนาของชาวมุสลิมเท่านั้น แต่เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจของตนเอง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของการเดินทางสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสูงส่งทางด้านจิตวิญญาณตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระองค์ที่ได้ประทานอัลกุรอานมาให้แก่มนุษย์นั่นเอง

ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือศีลอด คือ กรรมกรผู้ทำงานหนัก เช่น นักประดาน้ำ กรรมกรในเหมืองถ่านหิน ทหารที่ออกสนามรบ คนแก่ที่ไม่สามารถถือศีลอดได้ คนป่วย สตรีที่มีรอบเดือน หญิงพักฟื้นหลังจากการคลอดบุตร เป็นต้น ผู้ที่ขาดการถือศีลอดทั้งๆ ที่ตนสามารถถือได้นั้นต้องถือชดใช้ในเดือนอื่นของรอบ ๑๑ เดือนนั้น ส่วนคนแก่ก็ให้เฝ้าภาระของตนโดยการให้อาหารแก่คนขัดสนยากจนคนละ ๑ มื้อในแต่ละวันที่ขาดการถือศีลอด

ระหว่างการถือศีลอดตั้งแต่เช้าจนพลบค่ำ จะดื่มน้ำไม่ได้ แต่ให้กลืนน้ำลายตนเองได้ พูดเท็จไม่ได้ เพราะทำให้จิตใจมัวหมอง ลึกขโมย ห้ามดูสิ่งลามกหรือพูดจาลามก ลวนลามทางชู้สาวด้วยเมื่อถือศีลอดครบเดือนเราะมะฎอนแล้วให้บริจาคทานเป็นข้าวหรือเงินแทน สมาชิกทุกคนในครอบครัวแก่คนยากจนขัดสน ก่อนจะนมาซฮัจญ์ซึ่งถือว่าเป็น วันตรุษและให้กระทำได้ ๓ วันล่วงหน้าถ้าบริจาคหลังจากนมาซฮัจญ์แล้ว ถือว่าเป็นทานอาสา (การบริจาคทานทั่วไป) ไม่ใช่ทานตามบทบัญญัติ

เดือนเราะมะฎอน มุสลิมทั่วโลกจะอยู่ในภาวะเดียวกันแห่งการถือศีลอด กล่าวคือ การเว้นความชั่ว ส่งเสริมการทำความดีและเสริมสร้างพลังจิตของตนให้ชนะอำนาจฝ่ายต่ำ

๔. การจ่ายชะกาฬ

ชะกาฬ แปลว่า ทำให้งอกเงยขึ้น การขัดเกลากิเลสทำให้จิตใจผ่องแผ้ว เป็นการจ่ายทานตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกเหนือจากการบริจาคทานต่างๆ ไปซึ่งเรียกว่า ทานอาสา

ชะกาฬ ต้องจ่ายจากเงิน ทรัพย์สิน ธัญญาหารที่มีเกินพิกัดและอยู่ในครอบครองครบหนึ่งปี หรือตามฤดูกาลของธัญพืช

บุคคลที่มีสิทธิ์รับชะกาฬ มี ๘ ประเภท คือ

(๑) คนยากจน

(๒) คนขัดสน ได้แก่ ผู้มีอาชีพ มีรายได้ แต่ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายจริง

(๓) เจ้าหน้าที่ในการเก็บจัดการและจ่ายชะกาฬซึ่งไม่มีอาชีพอื่นและยากจนเช่นกัน

(๔) ผู้ที่ไ้หมมารับนับถืออิสลาม แต่ยากจนหรือถูกญาติตัดขาด

(๕) ทาสที่ต้องการทรัพย์สินไปไ้ตัวเองให้เป็นอิสระ มีสิทธิ์รับชะกาฬเพียงเท่าที่จะนำไปไ้ตัวเอง

(๖) ผู้เป็นหนี้จากการประกอบอาชีพที่สุจริต มีสิทธิ์รับชะกาฬเพียงเท่าที่เป็นหนี้

(๗) ในแนวทางพระเจ้า หมายถึง เพื่อส่วนรวมหรือแม้แต่ในการสงคราม รับชะกาฬเพียงค่าใช้จ่ายระหว่างดาเนินการ และ

(๘) ผู้เดินทางซึ่งตกค้างในต่างแดนและหมดความสามารถจะเดินทางต่อไปได้ มีสิทธิ์รับชะกาฬไ้เพียงค่าใช้จ่ายที่จำเป็น

ให้จ่ายชะกาฬเมื่อถึงเวลาที่วาญิบต้องจ่าย และจ่ายด้วยความพึงพอใจ โดยจ่ายสิ่งที่ดีและมีคุณภาพมากที่สุดจากทรัพย์สินที่ต้องจ่าย เป็นสิ่งที่เขารักที่สุด ที่มีความเป็นหะลาลมากที่สุด ทำให้ผู้รับพึงพอใจ ให้ผู้จ่ายมองว่าสิ่งที่ให้ไปเป็นสิ่งที่เล็กน้อยเพื่อให้พ้นจากความลำพองใจ และพยายามปิดบังเพื่อไม่ให้พ้นจากการโอ้อวด แต่เปิดเผยบ้างเป็นบางครั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เห็นสิ่งที่เป็นวาญิบนี้ (ชะกาฬ) และเป็นการกระตุ้นให้คนร่ำรวยได้ปฏิบัติตาม และต้องไม่ทำลาย (ผลบุญ) มันด้วยการลำเลิกและการก่อความเดือดร้อนแก่ผู้รับ

ผู้รับชะกาฬที่ดีที่สุด

ที่ดีที่สุดก็คือให้ผู้จ่ายชะกาฬเลือกจ่ายแก่คนที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์มากที่สุด คนที่เป็นญาติใกล้ชิดที่สุด มีความจำเป็นมากที่สุด และเลือกให้ทานของเขาแก่คนที่จะทำให้ทานนั้นเจริญงอกงามจากบรรดาญาติที่ใกล้ชิด มีความยำเกรง เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ คนยากจนที่ไม่ยอมขอ ครอบครัวยิ่งใหญ่ที่มีความขัดสนเป็นต้น โดยที่เขาควรที่จะจ่ายชะกาฬหรือให้ทานก่อนที่จะมีสิ่งกีดขวางมา(ทำให้ไม่สามารถจ่ายหรือให้ไ้) และเมื่อใดที่มีคุณสมบัติที่ไ้ควรจะรับชะกาฬมากขึ้นในบุคคลหนึ่งๆ ก็จะทำให้เขาไ้ควรในการรับชะกาฬมากกว่า เช่นยากจนและเป็นญาติ ยากจนและเป็นผู้กำลังศึกษา เป็นต้น

บุคคลผู้มีรายได้ครบหนึ่งปีเมื่อมีเงินเหลือเกินจากการใช้จ่ายตามอัตภาพแล้ว ต้องจ่ายร้อยละสองครึ่งจากยอดเงินต้นแก่องค์กรที่มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เก็บและจ่ายชะกาฮ์ (บัยตุลมาล) เช่น นาย ก มีเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาท นาย ก มีครอบครัวใช้จ่ายเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท นาย ก ต้องจ่ายชะกาฮ์จากเงินต้น ๑๘๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินปีละ ๔,๕๐๐ บาทแก่บัยตุลมาล เป็นต้น

ผู้ใดไม่จ่ายชะกาฮ์ เมื่อมีรายได้ซึ่งจะต้องจ่าย ศาสนาอิสลามถือว่าทรัพย์สินที่ ผู้นั้นหามาได้ยังไม่สะอาด อย่างไรก็ตาม รายได้นั้นจะต้องได้มาโดยชอบธรรม ไม่ใช่จากการขโมยปล้นหรือคดโกง ไม่ใช่จากการพนันหรือการค้าขายที่ต้องห้าม เช่น ค่าของมีนเมา ค่าประเวณี เป็นต้น

ความประสงค์หลักของการเก็บและจ่ายชะกาฮ์นั้นก็เพื่อเอาทรัพย์สินจากคนมั่งมีในจำนวนน้อยที่สมควรไปแจกจ่ายแก่คนยากจนขัดสนซึ่งรวมอยู่ใน ๘ ประเภท ดังกล่าวแล้วข้างต้น

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقْتُ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿๑๐﴾

“และจงบริจาคสิ่งที่เราได้ให้ปัจจัยยังชีพและพวกท่านก่อนที่ความตายจะมาเยือนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มพวกท่าน แล้วเขาก็จะกล่าวว่า โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งข้า หากพระองค์ทรงยืดเวลาให้กับข้าอีกสักระยะเวลาหนึ่งอันใกล้ แล้วข้าก็จะจ่ายทานและข้าจะเป็นหนึ่งในหมู่ผู้มีคุณธรรม”

รูปภาพที่ ๑๑ หินดำศูนย์ร่วมแห่งการประกอบพิธีฮัจญ์

ที่มา : <http://pantip.com/topic/30439046>

๕. การประกอบพิธีฮัจญ์

การบำเพ็ญฮัจญ์ คือ การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในเทศกาลฮัจญ์ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ เดือนที่ ๑๒ ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช โดยมาก หลังจากนั้นผู้ไปบำเพ็ญฮัจญ์จะเดินทางไปที่นครอัล-มดีนะฮ์ เพื่อเยี่ยมชมและนมาซที่มัสยิดนะบะวีด้วย

การบำเพ็ญฮัจญ์ในสถานที่และช่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นมหาสมาคมแห่งมนุษยชาติ ผู้มีความสามารถจะเดินทางไปถึงได้ คือ มีร่างกายแข็งแรง มีทรัพย์สินสำหรับการเดินทางไปกลับ ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขนี้ก็ไม่จำเป็นต้องไปบำเพ็ญฮัจญ์

ผู้ชายนุ่งเพียงผ้าถุงและสวมผ้าพันกายที่ไม่มีรอยเย็บรวมเพียงสองผืนที่เป็นสีขาวเท่านั้น เรียกว่าชุด **อิห์รอม** ห้ามใช้ผ้าย้อมสีใดๆ ส่วนผู้หญิงให้นุ่งผ้าถุงสวมเสื้อคลุมกาย คลุมศีรษะ เปิดได้เฉพาะใบหน้า ฝ่ามือและข้อเท้า ใช้ได้เฉพาะผ้าสีขาวหรือสีดำเท่านั้น ทั้งชายและหญิงจะใช้ผ้าไหมแพรพรรณไม่ได้ ต่างเวียนรอบหินอัล-กะอ์บะฮ์ จากซ้ายไปขวา ๗ รอบ แล้วไปเดินบ้าง วิ่งเหยาะๆ บ้าง ระหว่างเนินเขาอัศ-เศาะฟาและอัล-มัรวัฮ์ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กันอีก ๗ รอบ ให้นำมาซที่ลานของอัล-กะอ์บะฮ์ แล้วกลับที่พัก ห้ามสวมหมวกหรือคลุมศีรษะ แต่ให้กางร่มกันร้อนได้ ห้ามสวมรองเท้าหุ้มส้น แต่สวมรองเท้าแตะได้ ห้ามเกี่ยวพาราสีกัน ต่าทอ ขโมย ทะเลาะเบาะแว้งหรือทำร้ายร่างกายกัน คนแก่ที่วิ่งไม่ได้จะนั่งแคร่หรือรถเข็นก็ได้

ดังนั้น การบำเพ็ญฮัจญ์ จึงเป็นหลักสูตรสำหรับเสริมสร้างให้เป็นคนดีอย่างแท้จริง ที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวมุสลิม ๑,๐๐๐ ล้านคน

วันที่สำคัญที่สุดของการบำเพ็ญฮัจญ์ คือ การชุมนุมกันที่ทุ่งอะเราะซะฟะฮ์ในเวลากลางวันของวันที่ ๙ เดือน ๑๒ ผู้ใดก็ตามที่ได้ปฏิบัติข้อบัญญัติต่างๆของการบำเพ็ญฮัจญ์ แต่ไม่ได้ไปชุมนุมในวันดังกล่าว ณ ทุ่งอะเราะซะฟะฮ์ ถือว่าผู้นั้นไม่ได้บำเพ็ญฮัจญ์

ใกล้ๆ กับหินอัล-กะอ์บะฮ์มีบ่อน้ำซึมซับสำหรับดับกระหายซึ่งมีน้ำไหลตลอดมาหลายพันปีแล้ว ผู้ที่ได้บำเพ็ญฮัจญ์ครั้งแรกนั้นถือว่าได้กระทำตามศาสนาบัญญัติ ส่วนจะไปบำเพ็ญอีกก็ครั้งจากนั้นนั้นถือว่าเป็นการอาสา

หลักการทั้ง ๒ นี้ เป็นพื้นฐานอันจำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนทั้งที่สืบทอดจากบิดามารดาแต่เดิม หรือเพิ่งเข้ารับใหม่ก็ตาม จะต้องศึกษาให้เข้าใจโดยถ่องแท้และประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

การประกอบพิธีฮัจญ์มี ๓ แบบ

๑. **ตะมัตตะวะฮ์** คือผู้ครองอิห์รอมตั้งเจตนาทำฮัจญ์ก่อนการทำฮัจญ์ ขณะที่เข้าสู่เทศกาลฮัจญ์แล้ว

๒. **อิฟร้อด** คือ ผู้ครองอิหฺรอหมหลังจากการทำการตอวาฟกุดุมแล้วเขาจะต้องสวมชุดอิหฺรอหมจนกระทั่งถึงวันที่ ๑๐ ชุลฮิจญะฮฺหลังจากนั้นจึงทำอุมเราะฮฺ

๓. **กิรอน** คือผู้ครองอิหฺรอหมตั้งเจตนาทำอุมเราะฮฺและการทำฮัจญ์พร้อมกัน หลังจากการทำอุมเราะฮฺคือตอวาฟและสะแอแล้ว ไม่ต้องโกนศีรษะหรือตัดผม แต่ให้เขาครองอิหฺรอหมกระทั่งถึงวันที่ ๑๐ ชุลฮิจญะฮฺสถานที่สำคัญที่ใช้ในการประกอบพิธีฮัจญ์ คือ

ทุ่งอารอฟะห์, ตำบลมุซตะลิมะห์, ตำบลมีนา, และอัล-กะบะฮฺ (การตอวาฟรอบกะบะห์นี้ไม่ได้กระทำพร้อมกันในเวลาเดียวกัน)

ตารางเวลาและเส้นทางการทำฮัจญ์ (เป็นขั้นตอนหลักที่สำคัญ)

๑. ผู้ทำฮัจญ์แบบตะมัดตัวะฮฺครองอิหฺรอหมเพื่อเจตนาทำฮัจญ์ ที่บ้านพักในมักกะฮฺเช้าวันที่ ๘
๒. ออกเดินทางจากมักกะฮฺมุ่งสู่มีนา และพักค้างแรมที่นั่น (วันศุกร์วิยะฮฺ วันที่ ๘)
๓. ออกเดินทางจากมีนามุ่งสู่อะระเราะฮฺเพื่อทำการรุกูฟ (ออกจากมีนา เข้าวันที่ ๙)
๔. หยุดอยู่ที่อะระเราะฮฺเพื่อทำการรุกูฟ ตั้งแต่เวลาบ่ายจนถึงเวลามัฆริบ (วันอะระเราะฮฺที่ ๙)
๕. ออกจากอะระเราะฮฺตั้งแต่เวลามัฆริบมุ่งสู่มุซตะลิมะฮฺ และพักค้างแรมที่นั่น (คืนวันที่ ๑๐)
๖. ออกจากมุซตะลิมะฮฺมุ่งสู่มีนา เพื่อขว้างเสาหินหน้าเดียวต้นที่ ๓ ญัมเราะฮ์ตุลอะกะบะฮฺ (เช้าวันที่ ๑๐ วันอีดี)
๗. ตัดผมหรือโกนศีรษะ เปลื้องชุดอิหฺรอหม (อยู่ในชุดอิหฺรอหมเป็นเวลา ๓ วันคือวันที่ ๘-๑๐)
๘. พักแรมที่มีนา และขว้างเสาหินทั้ง ๓ ต้นโดยขว้างเรียงกันไป ๑-๓ เป็นเวลา ๓ วัน (วันดัซริก วันที่ ๑๑ - ๑๒ - ๑๓)
๙. ออกเดินทางจากมีนา มุ่งสู่เมืองมักกะฮฺ (ก่อนดวงอาทิตย์ตก)
๑๐. การฏอวาฟบัยตุลลอฮฺ ๗ รอบ
๑๑. การเดินสะแอระหว่างภูเขาซอฟาและมัรวะฮฺ ๗ เที้ยว
๑๒. การฏอวาฟวิดอาฮฺ (ฏอวาฟอำลา คือการเวียนรอบกะบะฮฺเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากดินแดนเมืองมักกะฮฺเพื่อจะเดินทางกลับ)

พิธีฮัจญ์ตามรูกันและวาญิบ

- การครองอิหฺรอหม คือการตั้งเจตนาเข้าสู่พิธีฮัจญ์ (รูกัน)
- การรุกูฟที่ทุ่งอะระเราะฮฺ เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์คล้อยของวันที่ ๙ ชุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก (รูกัน)
- การโกนศีรษะหรือการตัดผม (รูกัน)

- การภูอวาฟบัยตุลลอฮฺ ๗ รอบ (รูกัน)
- การเดินสะอระหว่างภูเขาซอฟาและมัรวะฮฺ ๗ เที้ยว (รูกัน)
- การค้ำแรมที่มุซตะลิมะฮฺ เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกของคืนวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งเวลาซุบฮฺ (วาญิบ)
- การขว้างเสาหิน ๗ ก้อนที่ญัมรอตูลอะเกาะบะฮฺ ที่มีนา เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้นของวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก (วาญิบ)
- การค้ำแรมที่มีนา ในค้ำคืนของวันตัซริก (วาญิบ)
- การขว้างเสาหินทั้ง ๓ ต้น ในวันที่ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ซุลฮิจญะฮฺ ต้นละ ๗ ก้อน (วาญิบ)
- การภูอวาฟวิดอาอฺ (ภูอวาฟอำลา คือการเวียนรอบกะบะฮฺเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากดินแดนเมืองมักกะฮฺเพื่อจะเดินทางกลับ) (วาญิบ)

ข้อห้ามในศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามมีข้อห้ามที่เป็นหลักใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ห้ามตั้งภาคีหรือนำสิ่งอื่นขึ้นเทียบเคียงพระเจ้า เช่น การยึดมั่นถือมั่นต่อเงินตรา ชื่อเสียง วงศ์ตระกูล เกียรติยศ ประเพณี เหนือการยึดมั่นต่อพระเจ้า
- ๒) ห้ามกราบไหว้บูชา รูปปั้น วัตถุ ต้นไม้ ก้อนอิฐ ก้อนหิน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ แม่น้ำ ภูเขา ผีसाงเทวดา เพราะในศาสนาอิสลามไม่มีเจ้าที่เจ้าทาง ดังนั้น จึงห้าม เช่นไหว้สิ่งใดๆ
- ๓) ห้ามเชือดวง ห้ามผู้ดวง ห้ามดูหมอง ห้ามเชื่อโหร ห้ามการเสี่ยงทาย ห้ามถือโชคลาง และใช้เครื่องรางของขลัง
- ๔) ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ห้ามเสี่ยงทาย เสี่ยงโชค ห้ามแทงม้า แทงหวาย เป็นต้น
- ๕) ห้ามกินสัตว์ที่ตายเอง สัตว์ที่มีโรค เลือดสัตว์ทุกชนิด สุกร สุนัข ห้ามกินสัตว์ที่ถูกนำไปเช่นไหว้ สัตว์ที่ถูกรัดคอตายโดยที่ไม่เชือดให้เลือดไหล สัตว์ที่เชือดโดยมิได้กล่าวนามของอัลลอฮ์ ห้ามกินสัตว์ที่มีลักษณะอันน่ารังเกียจ สัตว์ที่มีเขี้ยวหรือที่ดุร้าย เช่น เสือ จระเข้ สัตว์ที่ตะปบสัตว์อื่นกินเป็นอาหาร เช่น เหยี่ยว กา
- ๖) ห้ามเสพสิ่งมีนเมาทุกชนิด เช่น เหล้า เบียร์ กระจกซ์ กัญชา ยาฝิ่น อะไรก็ตามที่เสพเข้าไปแล้วมันทำอันตรายต่อร่างกาย เป็นสิ่งต้องห้ามทั้งสิ้น นักปราชญ์มุสลิมบางกลุ่มมีความเห็นว่าแม้กระทั่งบุหรี่ก็เป็นสิ่งต้องห้ามเหมือนกัน
- ๗) ห้ามผิดประเวณีไม่ว่าจะด้วยความยินยอมหรือสมัครใจทั้งสองฝ่ายก็ตาม ข้อห้ามในเรื่องการผิดประเวณีนี้อิสลามไม่ได้ห้ามการผิดประเวณีอย่างเดียว แต่ยังห้ามการติดต่อสัมพันธ์ที่จะชักนำไปสู่การผิดประเวณีด้วย เช่น การคบหากันระหว่างเพศนั้นจะต้องมีขอบเขตจำกัด ห้ามสูงส่งเกินขอบเขตแม้ว่าจะจะเป็นเครือญาติก็ตาม

- ๘) ห้ามฆ่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิด โดยไม่มีเหตุผลตามที่ศาสนากำหนดไว้
- ๙) ห้ามประกอบอาชีพที่ไม่ถูกต้องด้วยศีลธรรมหรืออาชีพนั้นจะนำคนไปสู่หายนะ เช่น ตั้ง ซ่องโสเภณี ตั้งโรงเหล้า บาร์ อาบอบนวด ปลอมเงินกู้โดยวิธีเก็บดอกเบี้ย รับซื้อของโจรและเปิดสถานเรีงรมย์ทุกชนิด
- ๑๐) ห้ามบริโภคอาหารที่หามาได้โดยไม่ชอบธรรม
- ๑๑) ห้ามกักตุนสินค้า จนราคาสินค้าขึ้นสูงแล้วนำสินค้าออกมาขาย
- ๑๒) ห้ามใส่ร้ายป้ายสี นินทาหรือกระทำการใดๆ ที่จะสร้าง ความเดือดร้อนต่อตนเอง เพื่อนบ้าน สังคม และประเทศชาติ
- ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นข้อห้ามหลักใหญ่ๆ ในอิสลาม นอกจากนี้แล้วยังมีข้อห้ามอื่นๆ ที่ไม่สามารถบรรยายละเอียดทั้งหมดมากกล่าวได้

การแต่งงานแบบอิสลามหรือพิธีนิกะห์

กฎหรือข้อบังคับของพิธีแต่งงานแบบอิสลาม

พิธีแต่งงานแบบอิสลาม จะเรียกว่า นิกะห์ จะเกิดขึ้นได้เมื่อฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงปลงใจที่จะแต่งงานกัน โดยมีเงื่อนไขว่า ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ทั้งคู่ต้องเป็นอิสลามทั้งคู่ ซึ่งถ้าหากฝ่ายใดไม่ได้เป็นอิสลาม ต้องทำพิธีเข้ารับอิสลามก่อน ถึงจะทำพิธีนิกะห์ได้ ถ้าไม่ใช่อิสลามทั้งคู่หรือทำพิธีเข้ารับอิสลาม พิธีนิกะห์จะถือว่าเป็นโมฆะ

พิธีเข้ารับอิสลาม

การเข้ารับอิสลามนั้น จะต้องมีความรู้เห็นในการรับอิสลามอย่างน้อย ๒ คน และปฏิญาณตนโดยพูดว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ถูกนมีสการกราบไหว้โดยเที่ยงแท้ นอกจากพระเจ้าอัลเลาะห์องค์เดียวเท่านั้น และมีมุฮัมมัดเป็นพระศาสนทูตของพระองค์" แค่นี้ก็พอเพียงเท่านั้น โดยมีพยานรับรู้ก็ถือว่าคุณเข้ารับอิสลามเรียบร้อยแล้ว และหลังจากนั้นคุณต้องศึกษาถึงข้อห้าม ข้อใช้ต่างๆ ด้วย ซึ่งอาจจะไปศึกษากับสถานที่หรือสถาบันที่เปิดสอน เช่น มูลนิธิสันติชน รวมคำแหง ๕๓ หรือสถาบันศูนย์ศึกษาศาสนาอิสลาม บางกอกใหญ่ เป็นต้น โดยที่นั่นจะมีอาจารย์เป็นผู้สอนข้อห้าม และข้อใช้ต่างๆ หลังจากเข้ารับอิสลามเรียบร้อยแล้ว เราก็สามารถเข้าพิธีแต่งงานอิสลามหรือพิธีนิกะห์ได้แล้ว

พิธีนิกะห์

การทำพิธีนิกะห์ ไม่จำเป็นต้องมีฤกษ์ คือฤกษ์ฤกษ์สะดวก ซึ่งแตกต่างกับพิธีไทยที่มักจะต้องมีฤกษ์ยามเพื่อเป็นสิริมงคล แต่พิธีนิกะห์ ให้ความสำคัญกับพยานและตัวพิธีกรรม พิธีแต่งงานอิสลามจะเริ่มตั้งแต่ ๑ วันก่อนวันพิธีหรือเรียกว่าวันสุกดิบ โดยจะมีการจัดเลี้ยงที่บ้านฝ่ายหญิง

การจัดพิธีนิกะห์มักนิยมจัดบ้านฝ่ายหญิง หรือถ้าไม่สะดวก ในกรุงเทพฯ ก็จะมีศูนย์กลางอิสลาม ซึ่งมีพื้นที่ให้เช่าทำพิธีและห้องจัดเลี้ยง (แต่ต้องบอกว่าคิวค่อนข้างแน่น ต้องจองล่วงหน้าประมาณ ๖ เดือน)

ในการเตรียมพิธีนิกะห์นั้น พิธีก็จะเริ่มจากการแห่ขันหมากของฝ่ายเจ้าบ่าวตามปกติ โดยพิธีต่างๆ แยกต่างศาสนาสามารถเข้าร่วมเป็นพยานในพิธีได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนศาสนาอิสลามเท่านั้นจึงจะเข้าร่วมได้ พอขบวนขันหมากมาถึงบ้านเจ้าบ่าวก็ต้องเข้ามาในที่ประชุม โดยที่ประชุมจะต้องประกอบด้วย ดังนี้

๑. ตัวแทนทำพิธี จะเป็นอิหม่ามหรืออาจารย์ที่เป็นตัวแทนก็ได้
๒. เจ้าบ่าว
๓. เจ้าสาว
๔. พ่อเจ้าสาว หรือตัวแทนของพ่อเจ้าสาว โดยต้องมีการชักซ้อมบทสนทนาในพิธีร่วมกับเจ้าบ่าว
๕. มีพยานรับรู้ ซึ่งต้องเป็นคนอิสลาม เป็นชายตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป และเป็นหญิงตั้งแต่ ๔ คนขึ้นไป
๖. นักอ่านกุรอ่านหรืออิสลามที่สามารถอ่านกุรอ่านได้

ขั้นตอนในพิธีนิกะห์

๑. องค์กรประชุมครบก็สามารถเริ่มอ่านกุรอ่านได้
๒. ฟังคุตบะห์ หรือโอวาทสอนคู่บ่าวสาวจากผู้รู้ อาจจะเป็นคนเดียวกับคนอ่านกุรอ่านหรือเป็นผู้ใหญ่ที่นับถือก็ได้
๓. เจ้าบ่าวและ พ่อเจ้าสาวหรือตัวแทน (ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอนุญาโตตุลาการมาแทนพ่อ เพื่อมาเป็นผู้ปกครอง หรือ อิหม่าม/ผู้นำศาสนา) จะต้องทำนิกะห์ โดยจะมีบทสนทนาโต้ตอบกันซึ่งเปรียบเสมือนพิธีมอบลูกสาวให้ฝ่ายชาย ตรงนี้ต้องมีการเตรียมตัวก่อนวันงานสามารถทำเป็นภาษาอาหรับก็ได้
๔. หลังจากนั้นจะมีการชี้แจงสินสอดที่เรียกว่า **มะฮัร** ให้ที่ประชุม ที่เป็นพยานรับทราบ
๕. จบแล้วก็จะมีการขอ**ดูอา** คือการขอพรจากพระผู้เป็นเจ้าจากผู้รู้
๖. เจ้าบ่าวก็ไปรับตัวหรือเชิญเจ้าสาวออกมาได้ ก็จะมีบทสนทนาบ่าวสาวอีกนิดหน่อย เป็นอันจบพิธี

มุสลิมทุกคนต้องศรัทธาอิหม่าม

อิสลามได้บัญญัติหลักคำสอนไว้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติตนเป็นไปด้วยความสะดวกและเรียบง่าย โดยเริ่มต้นจากการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ผู้สร้าง จนกระทั่งการปฏิบัติ

ศาสนกิจ เพื่อการขัดเกลาจิตใจให้สะอาด มีศีลธรรมและสามารถครองตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอันหลากหลายได้อย่างสันติ

“อิสลาม” แปลว่า การยอมจำนน การปฏิบัติตาม และการนอบน้อมต่ออัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าพรหมกันนี้ พระองค์ได้แต่งตั้งมุฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์เป็นศาสนานำพามนุษย์สู่การให้ความเป็นเอกะแด่พระองค์ในการเป็นพระผู้อภิบาลและการเป็นพระเจ้า พร้อมทั้งยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์ ให้ถือปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์และออกห่างจากคำสั่งห้ามของพระองค์ และพิพากษาความผิดตามที่พระองค์ได้ทรงกำหนดโทษไว้ พร้อมทั้งยึดมั่นในจริยธรรมอันสูงส่งแห่งอิสลาม โดยการปฏิบัติตามศาสนกิจตามหลักการอิสลาม ๕ ประการ และหลักศรัทธาอีก ๖ ประการ เพื่อให้เกิด คุณธรรมในจิตสำนึกอันจะนำมาซึ่งการเกื้อกูลกันในสังคม

“มุสลิมหรือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม” หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมยอมปฏิบัติตามพระบัญชาแห่งอัลลอฮ์โดยสิ้นเชิง คำสอนอิสลามที่อัลลอฮ์ได้กำหนดแก่มวลมนุษยชาติในโลกนี้ มิใช่เป็นคำสอนที่ถูกกำหนดเฉพาะกลุ่มชนชาวอาหรับเท่านั้น เพียงแต่ว่าท่านศาสดามุฮัมมัด เป็นชาวอาหรับจึงเริ่มเผยแพร่อิสลามจากถิ่นที่อยู่ของท่านและได้ขยายออกสู่ดินแดนต่าง ๆ ของโลก ศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่ในคาบสมุทรอาหรับและได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากคาบสมุทรอาหรับผ่านเข้าสู่เปอร์เซีย และโดยพ่อค้าจากคาบสมุทรอาหรับและเปอร์เซียที่นำสินค้าเข้ามาขายยังแหลมมลายู ได้แก่ อินเดีย และมาเลเซียรวมถึงตอนใต้ของประเทศไทย ด้วยอหยาศัยมิตรที่เป็นมิตร และมีความเคร่งครัดในบัญญัติแห่งอิสลามของบรรดาพ่อค้าเหล่านั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้คนที่คบค้าด้วยเกิดความประทับใจและพอใจที่จะเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยโดยการอพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิม นอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย เช่น ชาวเปอร์เซีย เป็นต้น

หลักศรัทธาของมุสลิม

มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักศรัทธา ๖ ประการ ดังนี้

๑. **ต้องศรัทธาว่าอัลลอฮ์คือพระเจ้า** โดยกล่าวยืนยันด้วยลิ้น เชื่อมมั่นด้วยหัวใจ และแสดงออกถึงการศรัทธาด้วยการปฏิบัติความดี และละเว้นความชั่วตามคำสั่งของอัลลอฮ์ และโอวาทท่านศาสดามุฮัมมัด

๒. **ต้องศรัทธาต่อบรรดามะลาอิกะห์** (เทวทูต) บ่าวของอัลลอฮ์ที่พระองค์ทรงสร้างพวกเขาจากรัศมีพวกเขาไม่กิน ไม่ดื่ม ไม่หลับไม่นอน ไม่มีบุตร และจะปฏิบัติตามที่อัลลอฮ์ได้ทรงบัญชาใช้

๓. **ต้องศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์** ที่ถูกกล่าวไว้ในกุรอาน อาทิเตารออต อินญีล (ไบเบิล) และอัลกุรอาน เป็นต้น อัลลอฮ์เป็นผู้ประทานคัมภีร์เหล่านั้นมายังศาสนทูตของพระองค์เพื่อนำไปสั่งสอนแก่

ประชาชนชาติของเขาและอัลกุรอานเป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายที่พระองค์ทรงประทานแก่ท่านศาสดามุฮัมมัด เพื่อเป็นธรรมนูญชีวิตแก่มวลมนุษยชาติ

๔. ต้องศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูล อัลลอฮ์ได้ส่งร่อซูล (ศาสนทูต) มาเพื่อเผยแพร่วิสายาของพระองค์ บรรดาร่อซูลทั้งหลายจะทำหน้าที่ตามที่ได้รับบัญชาโดยครบถ้วนไม่มีการปิดบังใด ๆ ทั้งสิ้น

จำนวนนบีและร่อซูล

จำนวนนบีและร่อซูลที่ปรากฏในอัลกุรอานมีทั้งหมด ๒๕ ท่าน ได้แก่

๑. อาดัม
๒. อีดริส
๓. นูห์ (โนอา)
๔. ฮูด
๕. ซอและห์
๖. อิบรอฮีม (อิบราฮาม)
๗. อีซฮาก
๘. อิสมาอีล
๙. อิสฮาก
๑๐. ยะฮ์ญูบ
๑๑. ยูซุฟ
๑๒. อัยยูบ
๑๓. ซุอัยบ์
๑๔. มูซา (โมเสส)
๑๕. ฮารูน
๑๖. ซุลกีฟลี
๑๗. ดาอูด
๑๘. สุลัยมาน
๑๙. อิลยาส
๒๐. อัลยะฮะฮ์
๒๑. ยูनुส
๒๒. ซาการียา
๒๓. ยะห์ยา
๒๔. อีซา (เยชู)
๒๕. มุฮัมมัด

บรรดานบี (ศาสดา) และร่อซูล (ศาสนทูต) มีคุณลักษณะ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) มีสัจจะ
- ๒) มีความซื่อสัตย์
- ๓) ทำการประกาศเผยแผ่
- ๔) มีไหวพริบปฏิภาณ

๕. ต้องศรัทธาต่อวันกียามะห์ มนุษย์ทุกคนจะต้องฟื้นคืนชีพใหม่อีกครั้งหลังจากที่เขาได้ตายไปแล้ว เพื่ออัลลอฮ์จะทรงสอบสวน และพิพากษาการงานที่เขาได้ปฏิบัติในโลกนี้ พระองค์จะทรงสอบสวนและตัดสินพวกเขาด้วยความยุติธรรม ผู้ใดประกอบความดี เขาก็จะได้รับการตอบแทนด้วยความดีโดยให้ความความผาสุกในสวนสวรรค์ และผู้ใดที่กระทำความชั่ว เขาก็จะถูกลงโทษในนรก

๖. ต้องศรัทธาต่อกอฏอ์และกอฎูร (กำหนดสภาวะทั้งดีและร้าย) เหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอยู่ในความรอบรู้ และเป็นไปตามพระประสงค์แห่งอัลลอฮ์หากว่าพระองค์ไม่ทรงประสงค์ เหตุการณ์นั้นก็จะไม่เกิดขึ้น แม้ว่ามนุษย์จะพยายามให้มันเกิดขึ้นอิสลามได้บังคับใช้ให้มุสลิมปฏิบัติศาสนกิจอันจะทำให้บุคคลสร้างเสริมและเพิ่มพูนความศรัทธาภายในจิตใจ หลักการปฏิบัติศาสนกิจได้แก่หลักอิสลามมีทั้งหมด ๕ ประการ คือ

๖.๑ ต้องกล่าวคำปฏิญาณว่า “ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัดร่อซูลุลลอฮ์” ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

ผู้ใดกล่าวคำปฏิญาณและยืนยันว่าอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ ถือว่าเขาได้เป็นมุสลิมแล้ว และเขามีหน้าที่ต้องปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮ์และร่อซูลใช้ และละเว้นในสิ่งที่อัลลอฮ์และร่อซูลห้าม

๖.๒ ต้องดำรงการละหมาดฟัรฎู (บังคับใช้ให้ปฏิบัติ) ในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ๕ เวลา การละหมาดคือโครงสร้างหลักของศาสนาอิสลาม ได้แก่

๑) ละหมาดศุฮ์รี	เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์คล้อยไปทางทิศตะวันตกจนกระทั่งเงาเท่าตัวเอง
๒) ละหมาดอัศรี	เริ่มตั้งแต่เงาเท่าตัวเองจนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก
๓) ละหมาดมัฆริบ	เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกจนกระทั่งหมดแสงแดง
๔) ละหมาดอิชา	เริ่มตั้งแต่หมดแสงแดงที่ขอบฟ้าจนกระทั่งแสงอรุณแท้จริงปรากฏขึ้น
๕) ละหมาดซุฮัย	เริ่มตั้งแต่แสงอรุณขึ้น จนกระทั่งดวงอาทิตย์ขึ้น

๓. **ต้องจ่ายชะกาต** สำหรับผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ครบจำนวนและครบรอบปี โดยการจ่ายชะกาตมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ยากจนขัดสน และผู้มีสิทธิ์ในการรับชะกาตทั้ง ๘ จำพวก

๔. **ต้องถือศีลอดในเดือนรอมฎอน** เพื่อปลูกฝังความอดทนและความตั้กว่า (ยำเกรง) อัลลอฮ์ให้มีอยู่ในจิตใจของมุสลิม

๕. **ต้องประกอบพิธีฮัจย์** ณ บัยตุลลอฮ์ แห่งนครมักกะห์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียสำหรับผู้ที่มีความสามารถเดินทางไปได้ อันเป็นการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกันของพี่น้องมุสลิมทั่วโลก

หลักคุณธรรมหรือเอียะห์ซาน คือ แสดงออกด้วยการขัดเกลาจิตใจให้ใสสะอาดผ่องแผ้วปราศจากความโลภ โกรธ หลง และการมัวเมาในกิเลสตัณหาที่มีจรรยา มารยาทเรียบร้อยงดงาม มีความสำนึกอยู่เสมอว่า อัลลอฮ์ทรงตระหนักถึงสิ่งที่มีอยู่ในหัวใจของเขาและการกระทำของเขาไม่ว่าเขาจะอยู่ ณ ที่ใด ดังที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้สอนไว้ ความว่า **“คุณธรรมคือ ท่านต้องเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ประหนึ่งว่าท่านมองเห็นพระองค์ ถ้าท่านมองไม่เห็นพระองค์แท้จริง พระองค์ทรงเห็นท่าน”**

วันและเดือนที่สำคัญทางศาสนาอิสลามกำหนดวันและเดือนโดยการดูดวงจันทร์ทางจันทรคติเป็นเกณฑ์

๓. วันสำคัญทางศาสนาอิสลาม

๑. วันอีดีลอัฎฮา

สิ่งที่ควรปฏิบัติในวันอีดี

๑. อาบน้ำ พรมน้ำหอม และใส่เสื้อผ้าที่ดีและสวยที่สุด
๒. รับประทานอาหารเล็กน้อย ก่อนออกไปละหมาดอีดีลฟิตรี
๓. ให้กล่าวสรรเสริญความเกรียงไกรแห่งอัลลอฮ์
๔. ให้ออกไปยังสถานที่ละหมาดทางหนึ่ง และเดินกลับอีกทางหนึ่ง
๕. ให้ละหมาดอีดีทั้งสองกลางแจ้ง
๖. ให้อวยพรและขอโทษซึ่งกันและกัน โดยกล่าวว่า “ตะก้อบบะลัลลอฮู มินนาวะ มินกุม”
๗. ให้มีการกิน การดื่ม และรื่นเริงได้ในกรอบของศาสนา

๒. **วันตัชริกหรือตัชเรค** คือวันที่ ๑๑, ๑๒ และ ๑๓ ของเดือนซุลฮิจยะห์ เป็นช่วงวันที่ ๒, ๓ และ ๔ ของอีดีลอัฎฮา

๓. **วันขึ้นศักราชใหม่อิสลาม** การกำหนดปีฮิจเราะห์ศักราชท่านศาสดามุฮัมมัดได้อพยพไปถึงนครมะดีนะห์ในวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบียุลเอาวัล ตรงกับวันที่ ๒๒ กันยายน ค.ศ. ๖๒๒

ขณะเดียวกันก็ได้มีการคัดเลือกให้เดือนมุฮัรรัมเป็นเดือนแรกของศักราช โดยเหตุนี้จึงทำให้ปีฮิจเราะห์มีมาก่อนการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดที่แท้จริงเป็นเวลา ๑ เดือน ๑๒ วัน

๔. วันอาซุรอฮ์ คือวันที่ ๑๐ ของเดือนมุฮัรรัม เป็นวันที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้ถือศีลอดและส่งเสริมให้มุสลิมปฏิบัติตาม และให้ถือศีลอดในวันที่ ๙ มุฮัรรัมอีกหนึ่งวัน

๕. วันเมาลิดนบี (วันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดามุฮัมมัด) คือวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบีอูลเอวาล ตรงกับวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ (พ.ศ. ๑๑๑๔) และท่านได้เสียชีวิตในวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบีอูลเอวาล ฮ.ศ. ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๑ มิถุนายน ค.ศ. ๖๒๓ (พ.ศ. ๑๑๗๖) รวมอายุได้ ๖๓ ปี

๖. วันเม็ยเราะจ คือวันที่ ๒๗ ของเดือนร่อญับ เป็นวันที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้เดินทางจากนครมักกะห์ไปยังมัสยิดอัลอักซอ กรุงเยรูซาเล็ม ประเทศปาเลสไตน์ หลังจากนั้นได้ขึ้นยังฟ้าชั้นที่เจ็ด เพื่อรับโองการการละหมาด ๕ เวลา จากอัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะตะอาลา

๗. วันอีดีลฟิตรี ท่านศาสดามุฮัมมัดได้ส่งเสริมให้ล่าช้าในการละหมาดอีดีลฟิตรี (อีตเล็ก) เพื่อจะได้มีเวลาแจกจ่ายชะกาตฟิตรีแก่ก่อนละหมาด (จ่ายข่าวสารหรืออาหารพื้นเมืองแก่คนยากจนตามที่ศาสนากำหนด) ให้คนยากจน และให้ปฏิบัติตนเหมือนเช่นการปฏิบัติตนให้อีดีลอฎฮาทุกประการ

๘. วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ท่านศาสดามุฮัมมัด กล่าวว่า “การงานจะถูกนำเสนอ อัลลอฮ์ ในทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี ดังนั้น ฉันจึงชอบที่จะให้การงานของฉันถูกนำเสนอ โดยที่ฉันถือศีลอด”

๙. วันศุกร์ ท่านศาสดามุฮัมมัด กล่าวว่า “ผู้ใดที่อาบน้ำละหมาด โดยเขาอาบน้ำละหมาดอย่างดี แล้วไปละหมาดญุมอะฮ์ (วันศุกร์) และฟังคุฏบะห์ (ธรรมกาถา) โดยสงบนิ่ง เขาจะได้รับการอภัยโทษระหว่างวันศุกร์นั้นและวันศุกร์ต่อไป และเพิ่มอีก ๓ วัน และผู้ใดที่ลูบคลำเม็ดหิน (ไม่สนใจฟังคุฏบะห์) แท้จริง เขาทำให้ผลบุญในการละหมาดวันศุกร์เป็นโมฆะ” เดือนในปฏิทินอิสลามทั้ง ๑๒ เดือน ได้แก่

๑. มุฮัรรัม
๒. ซอฟัร
๓. ร่อบีอูลเอวาล
๔. ร่อบีอูลอาคิร
๕. ญูมาดัลเอวาล
๖. ญูมาดัลอาคิร
๗. ร่อญับ
๘. ชะฮ์บาน
๙. รอฆอฮอน
๑๐. เซาวาล

๑๑. ซุลเกาะตะห์

๑๒. ซุลฮิจยะห์

สรุป

พิธีกรรมของศาสนาอิสลามเป็นการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า เป็นการแสดงความเคารพ ความภักดี และการยืนยันความศรัทธาของมุสลิมที่มีต่อพระเจ้าด้วยความบริสุทธิ์ใจ **พิธีกรรมที่สำคัญของอิสลาม** ได้แก่ **หลักปฏิบัติในศาสนา** ได้แก่

พิธีฮัจญ์ ชาวมุสลิมผู้มีฐานะดี มีสุขภาพดี บรรลุศาสนภาพ กล่าวคือ ชายมีอายุ ๑๕ ปี หญิงมีอายุ ๑๙ ปีแล้วทุกคนควรมหาโอกาสเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ บัยตุลลอฮ์ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย อย่างน้อย ๑ ครั้งในชีวิต จะเห็นได้ว่าในปีหนึ่งๆ มุสลิมทั่วโลก จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์พร้อมกัน ๑ ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ เดือนที่ ๑๒ ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ดังรายรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักศาสนาสำคัญ

พิธีถือศีลอด พิธีถือศีลอดเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่ชาวมุสลิมปฏิบัติในเดือนเราะมะฎอน (เดือนที่ ๙) ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ตลอดทั้งเดือน โดยการอดอาหารการดื่มกินและเว้น การร่วมประเวณี และการทาข้าวต่างๆ อย่างเคร่งครัดเป็นพิเศษ ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักศาสนาสำคัญ

พิธีนมาซหรือละหมาด พิธีนมาซเป็นพิธีที่ชาวมุสลิมแสดงความเคารพต่อพระเจ้า เป็นกิจวัตรที่สำคัญที่สุด ต้องประกอบพิธีนี้วันละ ๕ ครั้ง ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักศาสนาสำคัญ

พิธีบริจาคซะกาต พิธีบริจาคซะกาตเป็นพิธีที่ชาวมุสลิมถือเป็นหน้าที่ในการที่จะต้องสละทรัพย์สินของตนแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น โดยบริจาคแก่ผู้คนอนาถา เด็กกำพร้า คนขัดสน ผู้มีหนี้สิน ผู้เผยแพร่ศาสนา ผู้เดินทางที่ขัดสน มีรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้ว พิธีกรรมทั้ง ๔ ประการนี้ มุสลิมทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด